

TARTALOM

▪ Kislábnyom tippek

- *Hogyan vegyük rá a családtagokat az energiatakarékosságra?*

▪ EnergiaKözösségek hírek

- *Megjelent a 2. versenyfeladat energiatakarékos Nagybjött és Húsvét*

▪ Kislábnyom hírek

- *Európai elismerés egy szentesi paprika-termesztőnek*
- *A klímaváltozás nemzetbiztonsági kérdés (is)*

▪ Olvasni- és néznivaló

- *Fenntartható élet egy hulladékkonténerben*

▪ Igazságosság ökológiai korlátok közt

- *Forgalmazható Energia Kvóták*

Ha szívesen olvassa a Kislábnyom hírlevelet, kérjük, ajánlja fel személyi jövedelemadója 1%-át a GreenDependent Egyesület számára!

Adószámunk: 18709845-1-13

Kisgyerekkel kislábnyomon? Egy angol anyuka története

Hattie Garlick újévi fogadalma 2013-ra az volt, hogy egész évben nem költ semmit külön 2 éves kislányára, Johnny-ra. Azaz, nem vesz:

- kifejezetten gyerekeknek gyártott élelmiszert (babaételt, mini joghurtot stb.),
- játékokat,
- ruhákat,
- eldobható pelenkát, és
- nem fizet gyermekének szórakoztatásáért sem, azaz nem mennek pl. játszóházba.

Azt is elhatározta, hogy fogadalmának megvalósításáról, a nehézségekről és sikerekről, érdekességekről [blogot](#) indít - amely ma is aktívan működik. És hogy miért pont ez volt újévi fogadalma?

Saját bevallása szerint nem azért, mert öko-aktivista, sőt nem gondolja azt sem, hogy saját magunknak kellene készítenünk ruhánkat, cipőnket levelekből és fűvekből, barlangban élünk, vagy általában visszatérnünk valamiféle ősi életmóddhoz. Hattie mások gyermeknevelési módszereit sem szeretné bírálni. Mindössze arról van szó, hogy dolgozó anyja, akinek ideje, türelme és anyagi forrásai limitáltak. Éppen ezért, amikor 2012 decemberében, 3 nappal karácsony előtt elbocsátották és fizetett munka nélkül maradt, nagyon megijedt. Gyermekük születésekor 2 éve ahol tudták, már megszorították kiadásait - szinte egyáltalán nem vettek azóta új ruhákat, nem jártak étterembe és lemondták folyóirat előfizetéseiket is -, így úgy tűnt, nem tudják már hol megszorítani azt a bizonyos nadrágszíjat.

Ahogy ezen gondolkodott, észrevette, hogy pénztárcája viszont tele van játék- és gyermekruha blokkokkal, játszóházi számlákkal, és élelmiszer bolti számláinak jelentős részét kifejezetten gyerekek szánt élelmiszerek teszik ki. Talán mégis lehet még spórolni?

Ám nem csak a kiadások csökkentése motiválta fogadalmát. Az UNICEF egy, a gyermekek jólétével foglalkozó [jelentése](#) szerint a brit gyerekek kevésbé boldogok, mint fejlődő országokban felnövekvő társaik. A jelentés szerint azért, mert már az igen fiatal gyerekeket is beszipantja a fogyasztói társadalom, és szüleik egyfolytában amiatt aggódnak, hogy nem tudnak nekik mindent megvenni, amire "szükségük" lenne... Különböző felmérések szerint Nagy-Britanniában 474 millió db port gyűjtő, szinte soha nem használt játék van - lakosonként - nem csak gyerekenként! - 7 db!

Mindezek miatt hozta Hattie újévi fogadalmát - amelynek megvalósítása sokkal könnyebbnek hangzott, mint a gyakorlatban volt... Ráadásul, mikor gyerekzsúrokra voltak, gyakran észébe jutott, hogy lehet, fontos dolgokat von meg Johnny-tól? Esetleg akadályozza fejlődését? Rosszat tesz neki azzal, hogy nem költ specifikusan rá?

De lássuk, hogy boldogultak...

Mielőtt a ruhákra és játékokra koncentrált, legelőször is az ételekkel kellett valamit kezdenie - mivel Johnny kifejezetten válogatós volt. Eddig bio babaételeket és mini rizs-sütit vett, hogy Johnny egyen valamit. Hogy miért? Mert Johnny-t az uborkának csak a látványa is üvöltésre készítette. Mert mindig időhiánnyal küzdött. Mert, és erre csak kísérlete során jött rá, nem volt elég önbizalma sem, és így könnyen elcsábult, amikor a babaétel hirdetések agyműködést serkentő összetevőket és kiegyensúlyozott étrendet ígértek. Ám ezzel most szakított!

Így azon az első újévi estén nem főzött két külön ételt. És, csodák csodája, nem volt semmi gond. Johnny ugyan kiválogatta a zöldségeket az ételből és tornyot épített belőlük, de a többit megette. És nem hisztizett! A hét során ugyan előfordult, hogy a falra kente a lecsót, és Hattie azt kívánta, bárcsak lenne otthon egy kis babaétel, de vett egy nagy levegőt, és lepucolta a falról az ételmaradékot...

A közös ételek kompromisszumot jelentettek mindenki számára, hisz így kevesbé fűszeres fogások kerültek az asztalra, de Hattie többé nem aggódott, hogy vajon fog-e Johnny enni, és vajon van-e otthon valami, ami megfelelő számára. És mivel nem költ külön pénzt Johnny ételeire, kevésbé aggódik azon is, ha valamit nem akar megenni. Ilyen esetekben Johnny kap egy banánt, a következő étkezésre pedig megéhezik, és megesi, amit elé tesznek.

Hattie ráébredt arra, hogy mivel gyakran fáradt volt, és kisfiának mindenképp jót akart, azt gondolta, hogy szülőként férjével nem elegendők, szükségük van a rengeteg elérhető és megvásárolható segítségre: az oktatóprogramokra, amelyek Beethoven szonátákat játszanak, babanyelv órákra, és előre, gyárban készített babaételekre. Mindezek kapcsán nem meglepő, hogy Nagy-Britanniában a gyerekevelés költsége 10 éves rekordot döntött, 2013-ban 58%-kal többet költöttek a szülők egy gyerekre, mint 10 évvel azelőtt.

Ezért, és hogy a környékén lakó szülőkkal megismerkedjen, Hattie kitett egy meghívót facebook oldalára: gyerekcucc csereberére invitált mindenkit. Aztán egyből pánikba esett, hogy így ki tudja, hány ismeretlen fog hirtelen megjelenni otthonában. Majd megszólalt a csengő.

3 órával később elajándékozott egy szatyornyi régi játékokat, és Johnny kapott 3 pár nadrágot, 2 pólót és pár könyvet. És hirtelen már nem csak 2 embert ismert az utcában, ahol lakott, hanem tucatnyi új barátja lett, akiktől segítséget kérhetett, akikkel programokat és további csereberéket szervezhetett.

Egy brit felmérés szerint az egyre inkább terjedő "fizessünk a játékért" kutúra következtében a szülők úgy érzik, hogy a sokféle drága óra, szórakozási lehetőség mellett önmagukban lustának tűnnek, nem elegendők, és ami még rosszabb, biztos nem törődnek megfelelően gyermekeikkel, ha egyszerűen játszani hagyják őket az udvaron néhány bottal...

A kísérlet alatt Hattie és családja rájött, hogy azok a dolgok, amiket leginkább élveznek együtt csinálni, igazából nem kerülnek pénzbe: a főzés, a kertészkedés, a bogó és gyógynövény gyűjtögetés, vagy csak valami közös program a szomszédokkal, például kávézás és közös zenélések (amikor mindenki hoz egy hangszert, vagy akár csak lábosokat és edényeket, és együtt zenélnek). Mivel Hattienek ismét van munkahelye, nincs mindig ideje arra, hogy kreatív játékokat találjon ki. Am elhatározása kapcsán sok új emberrel ismerkedett meg, így egyszerűen leugorhatnak a parkba, ahol Johnny más gyerekekkel együtt játszhat. Ha a gyerkőcnek a környéken saját baráti társasága van, nincs szükség arra, hogy játszóházért fizessünk...

Aztán egy nap elfogyott a gyerekfogkrém és a gyereksampon - és Hattie azt gondolta, eljött az idő, amikor fogadalmát meg kell szegnie, hisz hogy tudná ezeket helyettesíteni?

A biztonság kedvéért azért felhívott egy kozmetikai szakértőt, aki azt mondta neki, hogy a gyerekeknek szánt termékek gyakran csak a felnőtt termékek hígított, és szépen csomagolt változatai. Így hát ez a probléma is megoldódott...

Aztán Johnny kinőtte bakancsát. Hattie több szakorvostól is tanácsot kért, hogy vajon mindenképpen új cipőt kell-e fiának vennie. Mivel az orvosok nem értettek egyet, tanácstalan volt. Míg végül az egyik szomszéd felajánlott nekik egy alig használt pár cipőt, amit elfogadtak.

És a mosható pelenka..., amivel kapcsolatban Hattie sokkal rosszabbra számított. Nem is gondolta, hogy milyen egyszerű mosható pelenkát használni, milyen könnyű a mosás, szárítás, és hogy a rázósabb dolgokhoz WC-ben lehúzható betét is van. Mindig nagy elégedettséggel teregeti a kimosott pelenkákat - az eldobható kultúrával szemben aratott győzelmének kis jeleként.

Persze, vannak nehéz pillanatok az életükben: például amikor minden gyereknek egy bizonyos típusú rollere lett - kivéve Johnny-nak. Johnny azonban boldog és elégedett volt, és eszébe sem jutott, hogy szeretne egyet - ez csak Hattienek jutott eszébe.

Sokan kérdezik tőle, hogy mit fog csinálni, ha letelik a fogadalom 1 éve - vajon vesznek Johnny-nak egy nagy ajándékot? Hattie szerint nem, hisz Johnny észre sem vette a változást! És vajon folytatni fogják?

Jelenleg ismét gyermeket várnak, kislányt. Már most aggódnak azon, hogy kislányuk nevelésekor hogy tudnak majd ellenállni a fogyasztói társadalom csábításainak, a hercegkisasszony ruháknak, sminkeknek, és hogyan tudnak majd lányuknak segíteni, hogy megtanulja, ahhoz, hogy igazából nőies legyen, nincs szüksége ezekre a dolgokra.

A kísérlet alatt kiderült, hogy míg Johnny óráig tud mindenfélét építeni kartonból, az új játékok csak rövid ideig kötik le. Most ebihalakat és zöldségeket nevelnek a kertben, amit Johnny nagyon komolyan vesz, és nagyszüleinek lelkesen mutogat. Semmilyen pénzért nem cserélné ezt el sem ő, sem pedig Hattie az éppen menő rollerre!

Forrás: <http://www.telegraph.co.uk/women/10211090/Successful-parenting-without-spending-money-a-mothers-story.html>

Hogyan vegyük rá a családtagokat az energiatakarékosságra?

Válogatás az E.ON EnergiaKözösségek verseny 1. versenyfeladataiból

Legkisebbek (totyogó korúak)

A környezettudatos nevelés már egészen kis korban elkezdhető: az apró gyermekek számára szüleik cselekedete, viselkedése a követendő példa - ha a felnőttek figyelnek energiapazarló szokásaik mérséklésére, a kicsik is boldogan követik őket.

Kicsi és nagy gyermekek

- Kisebb gyermekeket bízunk meg komoly feladatokkal, amiket alapvetően nem ők csinálnak, de büszkén segítenek. Ilyen feladat lehet például az elosztók kikapcsolása lefekvés előtt vagy a telefon feltöltése után, a TV stand-by üzemmódjának kikapcsolása stb.
- Zsebpénzt kapó gyerekeket motiválhatunk azzal, hogy az energiamegtakarítás értékével növeljük a zsebpénzüket.
- Ha a gyerekek észrevesznek valamilyen pazarlást a lakásban (nem kapcsoltuk le a lámpát, nyitva maradt az ablak, nincs letekerve a fűtés stb.), akkor szólnak és ezzel jutalompontokat vagy jutalommatricákat gyűjtenek, amik aztán tetszőleges darabszám után beválthatók valamilyen apró meglepetésre, egészséges finomságra stb.
- Végezzünk kísérleteket a gyerekekkel! Ld. nyári melegben az ablakok elsötétítésének fontosságát megvizsgálhatjuk a csoki-kísérlettel: nézzük meg mi történik, ha a csokit lehúzott redőnyös ablak párkányára tesszük, illetve ha "napoztatjuk" a csokinkat ugyanezen a párkányon © Beszéljük meg az eredményt.
- Családi közös programként elmehetünk a gyerekekkel olyan helyekre, amelyek az általunk megspórolt dolgokról szólnak. Fontos megismertetni velük, hogy az áram, ivóvíz, gáz nem csak magától jön a konnektorból, csapból és tűzhelyből, hanem sok ember sok munkájának köszönhetően jut el a háztartásunkba. Ismertessük meg őket a folyamattal!
- Remek gyerekeknek szóló kiadványok is vásárolhatóak energiatakarékosság, környezetvédelem témában.

Együtt társasozik a család. Anya mesét olvas.
(Villanyász csapat)

A család

- Mérjük fel és írjuk össze energiapazarló szokásainkat, tudatosítsuk ezeket a családtagokban.
Jobban érthetővé teszi életmódunk öko- és karbon-lábnyomát, ha körülnézünk kicsit a világban: a neten például több olyan fotósorozatot találunk, amely a világ különböző országaiban élő családok életébe enged bepillantást és összehasonlítja a háztartások által fogyasztott havi élelmet, a gyerekek hálószobáit, játékaikat, életkörülményeit. A képeket és az egyes országok lábnyomaira vonatkozó oldalakat nézegetve érdemes elgondolkodni és összevetni családjunk és hazánk karbon-lábnyomát más országok és családok lábnyomával!
- Szembesítsük a családot az elektromos készülékek lemért fogyasztásával. Jó családi program lehet például az is, ha mindenki megtippeli, hogy melyik kisméretű gép fogyasztja a legtöbbet a háztartásban, ezt a fogyasztásmérővel leellenőrizzük, majd egy beszélgetés során próbálunk más lehetőségeket keresni a legtöbbet fogyasztó eszközök lecserélésére, kiiktatására.
- Keressünk megoldásokat a pazarlás felszámolására. Kezdjük a leghatékonyabbal, a példamutatással!
- Határozzunk meg felelősségi és feladatköröket a családtagok között a fogyasztáscsökkentő megoldások kivitelezésére.
- Helyezzünk el figyelemfelhívó, takarékosra buzdító posztereket, rajzokat, cédulákat a megfelelő helyeken, ld. fürdőszobánk, hűtőszekrény, villanykapcsoló, radiátor.
- Havi megbeszélés keretében vitassuk meg, hogy volt-e értelme az erőfeszítéseinknek. Kísérjük figyelemmel az elért eredményeket tartunk rendszeres megbeszélést a további teendők meghatározására.
- Jutalmazás: Az odafigyeléssel, viselkedésmegváltoztatással, zöld megoldásokkal megtakarított összeget a családra költjük (pl. közös programra, nyaralásra) vagy olyan beruházást valósítunk meg belőle amivel még energiatakarékosabbak lehetünk.

Felnőttek motiválása

- Olvassunk és tudjunk meg minél többet az energiatakarékosság témájáról közösen.
- Karácsonykor és születésnapokon adjunk ajándékba olyan vásárlási utalványt vagy akár konkrét ajándékot, amivel energiát spórolhatunk (pl.: takarékos izzók, napelemes eszközök, újrahasznosított ajándékok stb.).

Az ötleteket köszönjük az E.ON EnergiaKözösségek versenyben részt vevő Csodás Csajok Családjá, Kada, Kopaszhegy, Ökomeenius, Rezsizseliditők, TakiMakik, Zöldfülüek, ZöldDió és Villanyász csapatoknak!

Folytatódik a klíma-koordinátorok és energiavadászok képzése

Február utolsó napján a GreenDependent megtartotta az E.ON EnergiaKözösségek versenyben az önkéntes klíma-koordinátorok és energiavadászok második képzését. Ennek legfőbb célja, hogy a verseny kezdete óta felmerült problémákat, nehézségeket és sikereket a résztvevők egymással megoszthassák, és közösen megoldásokat keressenek - illetve bevált tippeket kapjanak egymástól. A legnagyobb problémát idén is az jelenti, hogy magunkat és egymást nehéz rávenni és részoktatni arra, hogy a mérőórát rendszeresen - minimum havonta egyszer - leolvassuk, és így fogyasztásunkról, annak ingadozásáról képet kapjunk.

A képzés másik fontos célja, hogy a közösségek a versenyfeladatok megoldásához elméleti és gyakorlati segítséget kapjanak, ezért a közösségek szervezése, motiválása mellett a képzés témája volt még a klímabarát, energiatakarékos étkezés, nyaralás és utazás is, valamint mindenki sok környezetbarát termékkel és termékjellel ismerkedhetett meg.

A képzés helyszín biztosításában köszönjük a kispesti Károlyi Mihály Magyar-Spanyol Tannyelvű Gimnázium segítségét.

Megjelent a 2. versenyfeladat: klímabarát, energiatakarékos Nagyböjt és Húsvét

A versenyleírás alapján a verseny két részből áll:

- egyrészt fontos, hogy egy korábbi referencia évhez képest mennyi energiát tud megtakarítani a csapat átlagban - **mérőóra leolvasások hónap elején**;
- másrészt **4 kreatív feladatot** kell megoldani a verseny során a csapatoknak, melyek ugyanúgy fontosak a végső eredmény szempontjából.

A 2. kreatív feladat két részből áll:

1. A közösségnek meg kell oldania egy 10 kérdésből álló feleletválasztós tesztet (Tudáspróbát); valamint

2. Az alábbi két téma közül egy a közösségnek ki kell választania, és ötletes, élvezetes tervet készíteni a megvalósításra:

I. Húsvéti/nagyböjti energia-böjt összeállítása:

Húsvét előtt, azaz a nagyböjti időszakban sokan tartanak valamilyen böjtöt: pl. nem esznek húst vagy édességet, nem isznak alkoholt, minden héten tartanak egy gyümölcsnapot, stb. A böjt mintájára építve kell a közösségnek energia-böjtöt terveznie: hogyan, és milyen feladatokat, kihívásokat végrehajtva készülhetnek energiatakarékosan, klímabarátan a húsvétra?
(minta karbon-böjtöt ld. a Kislányom hírlevél 18. számában)

II. Energiatudatos húsvéti locsoló buli tervezése:

Húsvét hétfőn sokan tartanak locsoló bulit házibuli jelleggel, vagy akár az iskolában, művelődési házban. Hogyan lehetne egy locsoló bulit energiatakarékosá, klímabaráttá, zölddé tenni? Hol lenne a legjobb egy ilyen bulit megtartani? Milyen lenne a meghívó? Milyen ételek és italok lennének, hol szereznétek be őket, és miben lennének feltálva? Mi lenne a program?

A feladat a verseny honlapjáról is letölthető, így olyanok is megoldhatják a feladatot, akik idén nem indultak versenyzőként.

Az E.ON EnergiaKözösségek verseny közösségi oldala:

Európai elismerés a termálvízzel fűtő szentesi paprikatermesztőnek

Bakó Dániel szentesi fiatal gazda geotermikus energiával fűtött paprikatermesztése nyerte a Legfenntarthatóbb Vállalkozás díját az Európai Néppárt Európai Parlamentben rendezett fiatalgazda-kongresszusán.

A háromgenerációs családi gazdaság termálvíz-fűtésre alapozott növényházi hajtással foglalkozik. Korábban egy cégtől vásároltak meleg vizet, de a fűtésre földgázzal is rá kellett segíteni, a költségek azonban télen így is több millió forintra rúgtak. Ha nem vágtak volna bele a termálvízes megoldásba, tönkrementek volna – nyilatkozta tavaly a Délvilág napilapnak Bakó Dániel.

A kút 130 millió forintba került, 50 milliót pályázatból, a többit kölcsönből fizették. Az 1450 méter mély kút pozitív, ami azt jelenti, hogy külső segítség nélkül, saját nyomásából tör a felszínre. A hozama percenként 500 liter, a hőmérséklete 65-70 fok, ami négy hektár fóliasátor fűtésére is elég.

Forrás és további információ: <http://www.sokszinuvidék.hu/kertunk-portank/3431>

A klímaváltozás nemzetbiztonsági kérdés

Az elmúlt hetek viharai és özönvízszerű esőzései áradást és súlyos károkat okoztak Nagy-Britanniában. A Munkáspárt vezetője, Ed Miliband szerint a szigetország, mintha alvajárna, nem veszi észre, hogy az országot megbénító szélsőséges időjárás a klímaváltozás hatása. A politikus arra figyelmeztetett, hogy ezzel a hozzáállással az ország az éghajlatváltozás okozta válságba sétál.

Az Observer-nek adott interjújában Miliband kifejtette: Szeretné, ha az árvíz ráébresztené az embereket a helyzet súlyosságára. "Régóta igyekszünk felhívni az emberek figyelmét arra, hogy a klímaváltozás a nemzetbiztonságot is veszélyeztetheti: világszerte egész régiókat destabilizálhat, milliós menekülthullámokat indíthat el, és konfliktusokat robbanthat ki azokon a területeken, ahol az ivóvíz- és élelmiszer-tartalékok nem elegendőek a lakosság számára."

Az elmúlt néhány hét eseményei megmutatták, hogy ez már nálunk is nemzetbiztonsági kérdéssé vált, hiszen az emberek otthonai, munkahelyei és megélhetése is veszélybe került a szélsőséges időjárás miatt. És a jövőben az ilyen esetek száma csak nőni fog."

Forrás és további információ: <http://www.theguardian.com/politics/2014/feb/15/ed-miliband-stark-warning-climate-change>

Pioneers into Practice program 2014

Gyakorlati képzés szakembereknek az alacsony szénkibocsátású európai gazdaság létrehozásáért

A Climate-KIC 2014-ben is elindítja nemzetközi szakértői mobilitási programját: a Pioneers into Practice-t (PiP). A programot olyan különböző háttérű szakembereknek ajánlják, akik szeretnék elősegíteni az alacsony szénkibocsátású európai gazdaság létrehozását. A Pioneers into Practice program a kutatók, vállalkozók és döntéshozók új generációjának megszületését támogatja, akik kiemelkedő ismereteik révén képesek felgyorsítani az átmenetet a fenntartható fejlődés irányába.

A Pioneers into Practice program célja, hogy a „low-carbon”, azaz alacsony szénkibocsátású témákban dolgozó munkavállalók és vállalkozók innovációs képességét erősítse az éghajlatváltozás témakörében.

A jelentkezés határideje 2014. március 21.

Részletek és jelentkezéssel kapcsolatos információk: <http://klimainnovacio.hu/hirek/pioneers-into-practice-program-2014>

Újrahasznosított vizelettel trágyázzák a zöld tetőket Amszterdamban

A növényeknek foszforra van szüksége, de abból (többek között a műtrágyázás miatt) egyre kevesebb van; egyes vélemények szerint 2030-ra elérjük a kitermelés maximumát. Ezért is tűnik jó ötletnek, ha a foszfort tartalmazó vizeletet újrahasznosítjuk – ahelyett, hogy lehúznánk a WC-n!

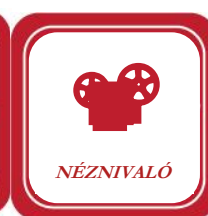
Az Amszterdamban működő Waternet vízművek a képen látható köztéri vizeldék segítségével elindított egy vizeletgyűjtő demonstrációs projektet. Az összegyűjtött „alanyagból” eltávolítják a struvitot (ammónium-magnézium-foszfát) és az így nyert folyékony trágyával több hektár zöldtetőt trágyáznak.

Svédország sem tétlenkedik: ők egy kis magnézium-oxid hozzáadásával portrágyát készítenek a vizeletből, ami azért jó, mert az eljárás eltávolítja a gyógyszer-maradványokat is. Érdekes adatok: egy felnőtt egy évben kb. 500 liter vizelettel szabadul meg – ha Svédországban összegyűjtenék és feldolgoznák ezt a kiváló foszforforrást, kiválthatnák vele az ország trágyafelhasználásának 1/5-ét!

Forrás és további információ:

<http://www.treehugger.com/urban-design/peecycling-will-fertilize-green-roofs-amsterdam.html>

Hatékony Ház Napok – magyar kiadvány

Megjelent a GreenDependent Intézet „Hatékony Ház Napok” c. EU-s projektjének 24 oldalas színes kiadványa, melyben többek közt bemutatásra kerülnek azok a házak és épületek, melyeket tulajdonosaik megnyitottak az érdeklődő látogatók előtt 2013 novemberében. A bemutatott házak mellett érdekes cikkeket olvashatunk az EU Közös klímavédelmi céljairól, a Magyar Passzívház Szövetséggel (MAPASZ) közösen szervezett novemberi kampányról, a „Fenntartható Házzól” Medgyasszay Péter tollából, az „Autonóm Házzól” Ertsey Attilától, a Passzívházakról, és egy példaértékű felújításról, ahol „F-ből A+ kategóriába javította fel házát egy lelkes gödöllői nyugdíjas hölgy.

A kiadványt nyomtatott formában a GreenDependent Intézet munkatársaitól lehet kérni az info@hatekonyhaz.hu email címen, vagy elektronikus formában letölthető innen: http://www.greendependent.org/anyagok/Hatekony_Haz_Napok_brossura_2013.pdf.

Fenntartható élet egy hulladékkonténerben

Dr. Jeff Wilson, a texasi Huston-Tillotson Egyetem környezet-tudományokkal foglalkozó docense figyelemfelkeltő kampányba és kutatásba kezd: az idei évben egy hulladékgyűjtő konténerben fog lakni, hogy megmutassa a diákoknak és minden érdeklődőnek, milyen egyszerű tud lenni a fenntartható életmód. A környezet-védelmi szakember minden tulajdonát eladta és február 4-én be is költözött új, 3 négyzetméteres otthonába, ahol különböző, a mini-otthon berendezéséhez, komfortossá tételéhez használható zöld megoldásokat tesztelnek majd, többek között általános és közép-iskolások, illetve egyetemisták bevonásával.

A kísérlet célja, hogy a projekt résztvevői választ találjanak a kérdésre: „Lehet-e jól élni, ha az otthonunk területe 1%-a az átlagos amerikai otthonnak, ha a víz- és energiafogyasztásunk, illetve hulladéktermelésünk is 1%-a az átlagos amerikai fogyasztásnak és a hulladéktermelésnek?”

Forrás és további információ [itt](#).

Wilson professzor régi és új tornáca

10 hiba, amit elkövethetünk egy környezettudatos otthon építése során

Ha környezettudatosan akarunk építkezni, akkor mindenben arra kell törekednünk, hogy a környezetre gyakorolt káros hatásokat minimálisra csökkentsük.

Az ökoház sokkal több, mint egy építési mód! Egy olyan gondolkodásmód, ami (messze) túlmutat magán az építkezésen. Figyelembe veszi azt, ami az építkezés előtt volt és „folytatódik” az építkezés után is, a házban folyó mindennapi élet során.

Fontos, hogy minél kisebb legyen az épület ökológiai lábnyoma és ne befolyásolja károsan a meglévő ökoszisztémát. Manapság már léteznek azok a technológiák, amelyekkel ezek a szabályok teljes mértékben betarthatóak.

A freshome.com 10 pontban szedte össze azokat a hibákat, amiket egy ökoház építése során elkövethetünk. Az [építem A házam](#) oldal ezt egészítette ki, és „magyarította” a javaslatokat. Házépítőknek és felújítóknak egyaránt ajánlott!

A 10 tipikus hiba itt olvasható:

<http://www.epitemahazam.hu/blog/10-hiba-amit-elkovethet-egy-kornyeztudatos-otthon-epitese-soran?c=1wtgmzbumw1ffe1eskin>

Önellátó Háromkút

„Az Erdélyi Magyar Televízió Metszet című műsorának stábja egy olyan erdélyi településre látogatott, amelynek lakói az év minden napját a külvilágtól elzártnak élik. Ahol a tél nem jelent szükségállapotot, csupán átmeneti időszakot, amelyben nem siránkozás, hanem tenniakarás van.”

Hogyan élnek önellátó életet a háromkútiak? Megtudhatjuk a félórás kisfilmből:

<http://www.erdelyi.tv/magazin/metszet?musor=44756>

A település honlapja: <http://haromkut.ro/>

Igazságosság ökológiai korlátok közt

- hogy mindenkinek jusson, de maradjon is

Forgalmazható Energia Kvóták egy fenntarthatóbb világról

A Forgalmazható Energia Kvóták (*Tradable Energy Quotas - TEQs*) rendszere az energiahasználat elosztására szolgál. Nemzeti szinten megvalósítható, a nemzeti gazdaság valamennyi érintett szereplőjére alkalmazható. A TEQs már több mint 15 éve kutatások tárgyát képezi Nagy-Britanniában.

A rendszer bevezetése két fő ok miatt indokolt. Egyrészt, a klímaváltozást érintő célkitűzések eléréséhez lehetővé teszi a nemzeti karbon-kibocsátás csökkentését. Másrészt, az energiaellátás hiánya esetén biztosítja az elektromos energia és az üzemanyag arányos és igazságos elosztását

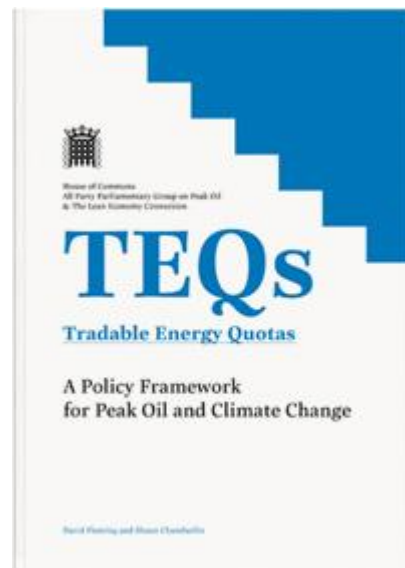
A TEQs egységekben mérhető. Minden felnőtt számára meghatározott mennyiségű TEQs ingyenesen rendelkezésre áll. Más energiahasználók (pl. kormány, ipar) ajánlattétel útján juthatnak a számukra szükséges kvótákhoz.

Minden üzemanyag vagy elektromos energiaforrás meghatározott „szén-tartalommal” rendelkezik, melyet egységekben mérnek. Egy egység egy kilogramm szén-dioxid – vagy ezzel egyenértékű üvegházhatású gáz – kibocsátást jelent. Ez az egység határozza meg, hogy az adott energia vásárlás során hány egységgel kell fizetni. Mindez versenyelőnyhöz juttatja az alacsony széntartalmú energiaforrásokat. Amikor a felhasználó energiát vásárol (például benzint a gépjárműbe), a TEQs számláról a pénzfizetés mellett a vásárolt energiával arányos mennyiségű kvóta egységgel is fizetnie kell. A tranzakció automatikus akár hitelkártya, akár közvetlen terhelés alapú fizetés esetén.

Ha kevesebb a kvótafelhasználás, mint az egy személy számára ingyenesen biztosított mennyiség, a fel nem használt kvóták eladhatók. Szükség esetén a kvóták másától meg is vásárolhatók. A kvóták kereskedelme egységes nemzeti áron történik, a kvóta ára a kereslet és kínálat függvényében emelkedhet vagy csökkenhet. Kvótát vásárolni vagy eladni a rendszerben annyira egyszerű, mint egy mobiltelefon egyenleget feltölteni.

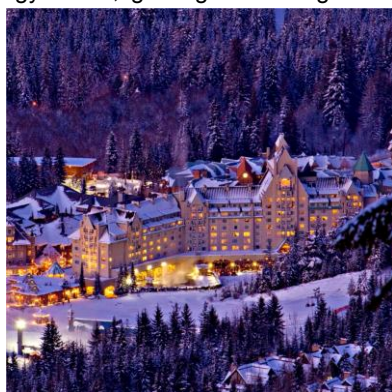
Az adott ország számára elérhető kvótamennyiségét a „TEQs költségvetés” előre meghatározza. A „TEQs költségvetés” nagysága évről évre csökken, mennyiségét a kormánytól teljes mértékben független szerv, a Klímatanács határozza meg. A kormány maga is a TEQs rendszer szerint gazdálkodik az energiával, feladata, hogy a számára elérhető kvótamennyiségnek megfelelően támogassa az ország fejlődését. Mivel a nemzeti TEQs ár a nemzeti energiaigény függvényében alakul, mindenki érdeke, hogy közös erőfeszítéssel csökkentse energiaigényét, és alacsony energiafelhasználásra motiválja környezetét.

Forrás: <http://www.teqs.net>

Igazságosság ökológiai korlátok közt: jó példák

A Kislábnymon hírlevélben sorozatot indítottunk, amelyben különböző kezdeményezéseket mutatunk majd be, olyanokat, amelyek célja egy egyenlőbb, igazságosabb világ létrehozása úgy, hogy közben planetáris határainkat is figyelembe veszik. Következő példánk a

Whistler 2020

Whistler egy kanadai üdülővároska, főként sí- és túraközpont. Elsősorban önkormányzati kezdeményezésre Whistlerben tudományos és rendszerelméleti alapokon nyugvó fenntarthatósági tervet készítettek minden fő érintett bevonásával. A folyamat 1997-ben kezdődött, amikor először összehívtak minden fontos szereplőt, hogy közösen meghatározzák, milyen lenne Whistler, ha fenntartható település lenne. A kezdeményezés azóta is aktív, és számos alprogramja alakult.

A városka fenntarthatósági tervét és programját sokévi egyeztetés után végül 2005-ben fogadták el. Indikátorok és rendszeres felülvizsgálat segítségével ellenőrzik, hogy ténylegesen sikerül-e ökolábnymót csökkentenie, hogy megvalósuljon, az ökológiai korlátok átlépése nélkül tud a városka működni. És mivel ez igen nagy kihívásnak bizonyul, különösen a városka és lakói által felhasznált nyersanyagok és víz mennyiségének csökkentése, folyamatosan új partnerségeket és megoldásokat keresnek.

A környezeti és gazdasági fenntarthatóság mellett nagy figyelmet fordítanak a társadalmi fenntarthatóságra is, ezért a fenntarthatósági program fontos területe a helyi közösségi élet erősítése, a lakosság elégedettségének és egészségének növelése valamint rendszeres mérése, elérhető árak kialakítása (mivel a turizmus fontos bevétel, különösen lényeges, hogy a helyi lakosok számára a helyi szolgáltatások ára elérhető maradjon), sokféle tanulási, fejlődési lehetőség biztosítása a lakosság számára stb.

Forrás: <http://intezet.greendependent.org/hu/node/188>ámára

A Whistler 2020-ról részletesen: <http://www.whistler2020.ca/home>

Ezt a rovatot a következő szervezetek és programok közreműködésével és támogatásával írjuk:

Hasznos információk, kapcsolat

Szerkeszti: Vadovics Edina
Közreműködött: Antal Orsolya, Kiss Veronika, Szlávik Attila
és Vadovics Kristóf

Design: Iconica Bt.

Szerkesztőség: GreenDependent Egyesület
2100 Gödöllő, Éva u. 4.
Tel.: 06-28-412-855

E-mail: info@greendependent.org

Honlap: www.greendependent.org

A Kislábnym Hírlevél korábbi számai a www.kislabnyom.hu oldalon megtalálhatók és onnan letölthetők.

A hírlevélre feliratkozni [ezen a linken](#) keresztül lehet.

A hírlevelet az info@kislabnyom.hu címen lehet lemondani.

A GreenDependent Egyesület a következő szakmai szervezetek tagja:

klimabaratt.hu

Klimabarát Települések Szövetsége

Resource Cap Coalition
(Európai Koalíció az Erőforrás Használat Csökkentéséért)

resourcecapcoalition

GreenDependent Egyesület
Adószám: 18709845-1-13